

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters, van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Op tijd opvoelen bij niet vorderende geboorte rendeert altijd

Abnormale verlossing

Midden in de nacht werd ik gebeld om te komen assisteren bij een niet vlottende verlossing van een vaars. De veehouder had twee pootjes gevoeld, maar géén kop en géén staart. Op het bedrijf aangekomen spoedde ik me naar de afkalfstal, waar de vaars zwaar persend in een dik pak stro lag. Twee klauwtjes staken zo'n 20 cm naar buiten.

Bij het opvoelen bleek het eerstvolgende gewricht boven het kogelgewricht in dezelfde richting te buigen als het kogelgewricht. Dat volgende gewricht was dus de voorknie. Daarmee wist ik dat de beentjes de voorbeentjes waren. Het kalfje leefde, want de pootjes vertoonden bij inknippen een terugtrekreflex. De geboorteweg was verder onbeschadigd en redelijk ruim. Het persen belemmerde verder voelen. Daarom vervolgde ik het onderzoek bij het staande dier. Toen was in de diepte de teruggeslagen kop net voelbaar.

Na een injectie met een baarmoederverslapper ontstond er meer ruimte en kon ik de beentjes voorzichtig een stukje in de baarmoeder terugduwen, waardoor de spanning op de gebogen nek verminderde. Toen kon ik het kopje aan de oortjes iets dichterbij trekken en uiteindelijk met mijn hand om het snuitje helemaal goed in de geboorteweg krijgen. Daarna verliep de bevalling voorspoedig en kwam het vaarskalfje gezond en wel ter wereld. In het duister onderweg naar huis overdacht ik de romantiek en het prachtige van ons vak.

De encyclopedie **afwijkende ligging van het kalf tijdens de geboorte**

Er zijn bij de geboorte van een kalf twee normale liggingen. De kopliggering, waarbij het kalfje met het kopje op beide gestrekte voorbeentjes ligt met de voorzijde van de klauwtjes boven, en

de stuitligging, waarbij eerst de achterbeentjes gestrekt naar achteren met de achterzijde van de klauwtjes naar boven in de geboorteweg komen.

Er zijn veel afwijkende liggingen. Het klauwtje, de ondervoet of het hele beentje kan zowel eenzijdig als tweezijdig teruggeslagen zijn. Dit kan zowel in kopliggering als in stuitligging. Ook de kop kan teruggeslagen zijn, soms met hals en al. Er zijn geen duidelijke oorzaken van een afwijkende ligging. De gevolgen zijn wel

voor de hand liggend. Met uitzondering van heel kleine kalfjes, kan een kalf met een abnormale ligging niet spontaan geboren worden. Te lang wachten met ingrijpen kan fataal zijn. Opvoelen als de vruchtvlieszen meer dan twee uur zijn gebroken en onmiddellijk als de koe perst en er géén voortgang in het geboorteprocess zichtbaar is, is een must.

Opvoelen dient altijd te gebeuren met voldoende glijmiddel en na schoonmaken van de achterhand. Het geeft heel veel informatie; hoe ligt het kalf, leeft het kalf, hoeveel ruimte is er en in hoeverre vordert de geboorte? Het kan nooit kwaad indien voorzichtig uitgevoerd.

Een afwijkende ligging goed leggen gaat het gemakkelijkst bij het staande dier in een vroeg stadium van de geboorte. Voorzichtig terugduwen in de baarmoeder, goed leggen en dan het kalfje ter wereld brengen. Lukt dat terugleggen niet binnen een kwartier, bel dan de dierenarts om assistentie.

